

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

شورای سیاست‌گذاری حوزه‌های علمیه خاوران

مدرسه علمیه فاطمه الزهرا علیها السلام شهرستان بیجار

تحقیق پایانی سطح دو (کارشناسی)

عنوان

بررسی مسأله عجب، عوامل، پیامدها و راهکارهای درمان

آن با تکیه بر نهج البلاغه و صحیفه سجادیه

استاد راهنما:

سرکار خانم مینا پارسا فرد

استاد داور:

حجت‌الاسلام والمسلمین محمود صفی زاده

پژوهشگر:

صدیقه مختاری نیا

تابستان ۹۵

تحمیدیه:

خدایا بر محمد و آلش درود فرست و ایمان مرا به کامل ترین مرتبه ایمان رسان، یقین مرا بهترین یقین گردان، نیت مرا در زمره بهترین نیات و عمل مرا از جمله بهترین اعمال قرار ده. خدایا بر محمد و آل او درود فرست و تا عمر من در طاعت تو گذرد مرا زنده نگه دار و اگر باید چراگاه شیطان شود، سوی خود بر پیش از آنکه خشم تو به من رسد و غضب تو بر من مستحکم گردد.

خداوندا! در من هیچ خلق ناشایست نگذار مگر آن را شایسته گردانی و هیچ عیبی که بدان مرا سرزنش کنند در من نماند مگر آن را نیکو کنی و فضیلتی ناقص نباشد، مگر آن را به کمال رسانی. (گزیده‌ای از دعای بیست صحیفه سجادیه)

تقدیم به:

مظهر عصمت و نجابت، کریمه اهل بیت، بی بی حضرت فاطمه معصومه علیها السلام

و به همه ی دختران پاک و نجیب ایران زمین.

تقدیر و تشکر:

سپاس بی‌کران خالق بی‌همتا را که احسان فراوانش بر آفریده‌ها گسترده و دست‌کرمش برای بخشش گشوده است؛ و خدای را شاکر و سپاس‌گذارم به جهت هدایت این بنده سرتاپا تقصیر در علوم حوزوی، اما به رسم «من لم یشکر المخلوق لم یشکر الخالق» از تمامی کسانی که ما را در این راه یاری رساندند کمال تشکر و سپاس‌گذاری را دارم؛ از جمله از پدر و مادر عزیزم علی‌الخصوص از مادر مهربانم که با صبوری تمام در این پنج سال مرا یاری کرده است و همچنین تشکر ویژه از اساتید بزرگوارم، علی‌الخصوص سرکار خانم مینا پارسا فرد و همین‌طور مدیریت محترم حوزه علمیه خواهران سرکار خانم احمدزاده.

سلامتی و عاقبت‌به‌خیری همه‌ی این عزیزان را از خداوند منان خواستاریم.

انسان بیچاره غافل از این است که خود عجب و خودپسندی تباه‌کننده عبادت است،

یعنی در حقیقت وقتی عجب ورزید عبادتی نمانده که به خاطر آن به خود ببالد.

نکته آخر: اینکه می‌توان عجب و خودپسندی را ام‌الفساد رذایل اخلاقی دانست که راه

درمان آن استعانت از پروردگار و درک عظمت خداوند و تفکر در عاقبت کار است.

فهرست منابع و مأخذ

*قرآن

*نهج البلاغه

*صحیفه سجادیه

منابع فارسی

۱. آصفی، محمد مهدی؛ در آئینه وحی، مترجم سرانجام، محمد حسین، قم، مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی علیه السلام، ۱۳۸۵.
۲. انصاریان، حسین؛ تفسیر و شرح صحیفه سجادیه، قم، دارالعرفان، ۱۳۸۹.
۳. جباران، محمدرضا؛ درسنامه علم اخلاق، چاپ دهم، قم، نشر هاجر، ۱۳۹۱.
۴. جاهد، رضا؛ پاسخ سؤالات با مثالهای جالب و شیرین، مشهد، انتشارات ادبی، ۱۳۹۲.
۵. خلیلی، مصطفی؛ نقش نماز در شخصیت جوانان، چاپ هشتم، قم، زائر آستانه مقدسه، ۱۳۸۹.
۶. سبحانی تبریزی، جعفر؛ فرازهایی از تاریخ پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله، چاپ سی و سوم، تهران، مؤسسه فرهنگی هنری مشعر، ۱۳۹۲.
۷. شبر، عبدالله؛ کتاب اخلاق، ترجمه؛ جباران، محمدرضا، قم، روح، ۱۳۶۴.
۸. شیرازی، حسن؛ پیامبران بزرگ، مترجم؛ احمدی، ذکر الله، تهران، اندیشه مولانا، ۱۳۹۰.
۹. فلسفی، محمد تقی؛ شرح و تفسیر دعای مکارم الاخلاق، چاپ ششم، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۹.

۱۰. فیض الاسلام اصفهانی، علی نقی؛ ترجمه و شرح صحیفه سجادیه، چاپ دوم، تهران،

ناشر فقیه، ۱۳۷۶.

۱۱. موسوی خمینی، روح الله؛ شرح چهل حدیث، چاپ سی و دوم، تهران، مؤسسه تنظیم

و نشر آثار امام خمینی علیه السلام، ۱۳۸۴.

۱۲. مکارم شیرازی، ناصر؛ پیام امام امیرالمؤمنین علیه السلام با همکاری جمعی از فضلاء و

دانشمندان، چاپ چهارم، تهران، دارالکتاب اسلامی، ۱۳۸۳.

۱۳. _____، تفسیر نمونه، با همکاری جمعی از نویسندگان، چاپ بیست و ششم،

تهران، دارالکتاب اسلامی، ۱۳۸۶.

۱۴. مصباح یزدی، محمدتقی؛ پنندهای امام صادق علیه السلام به ره جویان صادق (مشکات)، چاپ

دوم، قم، انتشارات آموزشی و پژوهشی امام خمینی علیه السلام، ۱۳۸۹.

۱۵. محدثی، جواد؛ درسنامه اخلاق، قم، انتشارات بین المللی و نشر المصطفی صلی الله علیه و آله و سلم، ۱۳۹۰.

۱۶. نراقی، ملااحمد؛ معراج السعاده، قم، انتشارات هجرت، ۱۳۷۸.

۱۷. نوری، حسین، مستدرک الوسائل، مؤسسه آل البيت علیهم السلام، چاپ اول، قم، مؤسسه آل

البيت علیهم السلام، ۱۴۰۸.

۱۸. نیلی پور، مهدی؛ بهشت اخلاق، چاپ دوم، قم، مؤسسه تحقیقاتی حضرت

ولی عصر علیه السلام، ۱۳۸۵.

۱۹. هاشمی، حسین؛ اخلاق در نهج البلاغه، چاپ چهارم، قم، دفتر تبلیغات اسلامی حوزه

علمیه قم، ۱۳۷۷.

منابع عربی

۲۰. افرام البستانی، فواد؛ فرهنگ جدید (عربی-فارسی)، ترجمه منجد الطلاب (ویرایش

جدید)، مترجم؛ بندر ریگی، محمد، تهران، انتشارات اسلامی، ۱۳۸۹.

۲۱. ابن بابویه، محمد بن علی؛ من لا یحضره الفقیه، محقق و مصصح؛ غفاری، علی اکبر،

چاپ دوم، قم، دفتر انتشارات اسلامی وابسته به جامعه مدرسین حوزه علمیه قم،

۱۴۱۳ قمری.

۲۲. _____؛ ثواب الاعمال و عقاب الاعمال، مترجم؛ محدث، ابراهیم، چاپ هفتم، قم،

نشر اخلاق، ۱۳۸۴.

۲۳. جعفر صادق، مصباح الشریعه، بیروت، ناشر اعلمی، ۱۴۰۰.

۲۴. حقی بروسوی، اسماعیل؛ تفسیر روح البیان، بیروت، دارالفکر، بی تا.

۲۵. راغب اصفهانی، حسین بن محمد؛ المفردات فی غریب القرآن، مؤسسه فرهنگی آرایه،

۱۳۸۷.

۲۶. روش بزرگواری در اسلام، مترجم؛ گلپایگانی، فرید، بی جا، انتشارات صبا، ۱۳۷۰.

۲۷. شیروانی، علی؛ نهج الفصاحه، تهران، دارالفکر، ۱۳۸۵.

۲۸. صدوق، محمد بن علی بن بابویه؛ الخصال، ترجمه؛ حسن زاده، صادق، قم، ارمغان

طوبی، ۱۳۸۸.

۲۹. قمی، عباس؛ مفاتیح الجنان، مترجم؛ الهی قمشه ای، مهدی، تهران، اشجع، ۱۳۹۰.

۳۰. کلینی، محمد بن یعقوب؛ اصول کافی، ترجمه کمره ای، محمدباقر، چاپ دهم، قم،

انتشارات اسوه، ۱۳۷۹.

۳۱. لیشی واسطی، علی بن محمد؛ عیون الحکم و المواعظ، محقق و مصحح؛ حسنی

بیرجندی، حسین، قم، دارالحديث، ۱۳۷۶.

۳۲. مجلسی، محمدباقر بن محمدتقی؛ بحارالانوار، محقق و مصحح؛ جمعی از محققان،

چاپ دوم، بیروت، ۱۳۴۰.

۳۳. نراقی، ملا مهدی؛ علم اخلاق اسلامی، مترجم؛ مجتبوی، جلال الدین، تهران، انتشارات

حکمت، ۱۳۷۷

۳۴. هاشمی خویی، میرزا حبیب الله؛ منهاج البراعه فی شرح نهج البلاغه، مترجم؛ حسن زاده

آملی، حسن و کمره‌ای، محمدباقر، محقق و مصحح؛ میانجی ابراهیم، چاپ چهارم،

تهران، مکتب الاسلامیه، ۱۴۰۰

سخنرانی

۳۵. ۱۳۹۵/۵/۶ www.rejanews.com پناهیان، علیرضا؛ سخنرانی تالار فارابی

دانشگاه هنری.